

New Age

Wanneer spiritualiteit belangrijker wordt dan de waarheid. Een nieuwe spiritualiteit die eigenlijk helemaal niet zo nieuw is.

Wie vandaag het woord *New Age* hoort, denkt misschien aan kristallen, astrologie, chakra's, meditatie, energie en alternatieve geneeswijzen. Dat beeld is niet helemaal verkeerd, maar New Age is veel breder.

New Age is een moderne spirituele beweging waarin allerlei ideeën uit verschillende religieuze en filosofische tradities samenkomen. Onder andere elementen uit het hindoeïsme, boeddhisme, westerse esoterie, theosofie, gnostiek, occultisme en moderne psychologie zijn erin terug te vinden.

New Age kent bovendien geen centraal leergezag, geen officiële geloofsbelijdenis en geen kerkelijke structuur. Het is eerder een verzameling van spirituele ideeën en praktijken. Juist daardoor kan New Age gemakkelijk worden aangepast aan de cultuur waarin het terechtkomt. En dat maakt het ook relevant voor de kerk.

Want sommige New Age-ideeën verschijnen vandaag niet noodzakelijk onder het label *New Age*. Ze kunnen worden verpakt in termen als:

- spiritualiteit;
- energie;
- bewustwording;
- innerlijke genezing;
- manifestatie;
- het universum;
- persoonlijke groei;
- intuïtie;
- hogere dimensies;
- geestelijke ontwikkeling.

Wanneer zulke begrippen binnen een christelijke context worden gebruikt, is het belangrijk om te vragen wat ermee bedoeld wordt.

Waar komt New Age vandaan?

New Age heeft niet één beginpunt.

De beweging is het resultaat van een lange ontwikkeling waarin verschillende religieuze en filosofische ideeën samenkwamen.

Belangrijke voorlopers zijn onder andere:

- westerse esoterie;
- hermetisme;
- occultisme;
- theosofie;

- oosterse religies;
- spiritisme;
- gnostische tradities;
- moderne psychologie;
- New Thought.

Vooraf de Theosophical Society, opgericht in 1875 door onder anderen Helena Blavatsky, speelde een belangrijke rol in het samenbrengen van westerse en oosterse religieuze ideeën. In de twintigste eeuw groeide deze belangstelling verder. Vanaf de jaren zestig en zeventig ontstond in de westerse wereld een brede spirituele cultuur waarin mensen zich steeds minder gebonden voelden aan traditionele kerken en juist zelf verschillende spirituele ideeën gingen combineren. Dat werd uiteindelijk bekend als de New Age-beweging.

Waarom heet het "New Age"?

De naam verwijst naar het idee dat de mensheid een nieuw tijdperk binnengaat. Volgens sommige New Age-opvattingen zou de mensheid zich ontwikkelen van een oud tijdperk naar een nieuw spiritueel bewustzijn. Astrologische ideeën over het zogenaamde Aquariustijdperk speelden hierbij een belangrijke rol. Het nieuwe tijdperk zou worden gekenmerkt door:

- hoger bewustzijn;
- geestelijke ontwikkeling;
- vrede;
- universele verbondenheid;
- eenheid van religies;
- persoonlijke transformatie.

De mens zou als het ware een volgende stap in zijn geestelijke ontwikkeling kunnen zetten. Daarmee komen we bij een van de centrale ideeën van New Age 'De mens moet niet zozeer verlost worden, maar ontwaken'. Dat is fundamenteel anders dan het Bijbelse evangelie.

De mens heeft een goddelijke kern

Een belangrijk New Age-thema is dat de mens in wezen een geestelijk of goddelijk wezen is. De mens moet ontdekken wie hij werkelijk is. Daarbij kunnen uitspraken voorkomen als "De goddelijkheid zit in jezelf." of "Je bent één met het universum." De precieze formulering verschilt per stroming, maar de gedachte komt steeds terug de oplossing voor het menselijk probleem bevindt zich in de mens zelf. Dat staat haaks op het Bijbelse mensbeeld. De Bijbel leert niet dat de mens een goddelijke kern moet ontdekken. De mens is geschapen naar Gods beeld, maar is niet God.

Genesis 1 maakt juist onderscheid tussen:

Schepper en schepsel.

Dat onderscheid is fundamenteel voor het Bijbelse denken.

Zonde wordt vervangen door onwetendheid

Hier ligt een van de belangrijkste verschillen. Volgens het Bijbelse evangelie is het fundamentele probleem van de mens zonde en vervreemding van God. De oplossing is verzoening met God door Jezus Christus. In veel vormen van New Age ligt het probleem ergens anders. De mens is vooral:

- onbewust;
- geestelijk onontwikkeld;
- gevangen in negatieve overtuigingen;
- afgescheiden van zijn ware zelf;
- niet bewust van zijn geestelijke werkelijkheid.

Daarom is de oplossing:

- bewustwording.
- De mens moet wakker worden.
- Hij moet ontdekken wie hij werkelijk is.
- Hij moet zijn bewustzijn verhogen.

Dat klinkt positief en spiritueel, maar het is een totaal ander antwoord op de menselijke situatie dan het evangelie.

Jezus in New Age

Dit is misschien wel het meest misleidende onderdeel. New Age wijst Jezus niet noodzakelijk af. Integendeel. Jezus wordt vaak zeer positief beschreven. Hij kan worden voorgesteld als:

- een verlichte meester;
- een spirituele leraar;
- een voorbeeld van hoger bewustzijn;
- een ingewijde;
- iemand die de mens liet zien hoe hij zelf tot geestelijke verlichting kan komen.

Daarmee wordt Jezus niet noodzakelijk ontkend. Hij wordt geherinterpreteerd. En juist daarin zit het gevaar. De Bijbel presenteert Jezus niet als één spirituele leraar naast anderen. Hij is:

- ❖ de Zoon van God;
- ❖ de Messias;
- ❖ Heer;
- ❖ de Weg;
- ❖ de Waarheid;
- ❖ het Leven.

Het probleem met New Age is daarom niet altijd dat men zegt "**Jezus is slecht.**"

Het probleem kan veel subtieler zijn "**Jezus is bijzonder, maar niet uniek.**"

Alle wegen leiden naar God!?

New Age staat vaak open voor verschillende religies. Boeddha, Jezus, Krishna en andere religieuze figuren kunnen bijvoorbeeld worden gezien als verschillende leraren die naar dezelfde geestelijke werkelijkheid wijzen. De gedachte daarachter is ongeveer: "De religies zijn verschillende wegen naar dezelfde waarheid." Dat klinkt tolerant en vredelievend. Maar het staat haaks op de exclusieve claims van Jezus. Jezus zegt bijvoorbeeld "Ik ben de weg, de waarheid en het leven. Niemand kan bij de Vader komen dan door Mij." Johannes 14:6

Het christelijke evangelie zegt dus niet "Jezus is één van de vele wegen." Maar Jezus Christus is **de weg** naar de Vader.

Het universum als geestelijke werkelijkheid

Een ander belangrijk New Age-thema is het idee van een universele geestelijke werkelijkheid.

Daarbij wordt gesproken over:

- universele energie;
- kosmische energie;
- vibraties;
- frequenties;
- het universum;
- verbondenheid;
- kosmisch bewustzijn.

Deze termen kunnen verschillende betekenissen hebben. Daarom moet je altijd vragen **Wat bedoelt iemand precies met "energie"?**

Wetenschappelijke energie is iets anders dan een vermeende spirituele energie. Wanneer het woord *energie* wordt gebruikt voor een onzichtbare geestelijke kracht die genezing, manifestatie of spirituele verandering veroorzaakt, bevinden we ons niet meer in het domein van de natuurkunde. Dan spreken we over spiritualiteit.

Manifestatie

Een van de bekendste moderne vormen van New Age-denken is manifestatie.

De gedachte is dat je door:

- gedachten;
- visualisatie;
- affirmaties;
- emoties;
- intenties;

een gewenste werkelijkheid kunt aantrekken. Je denkt bijvoorbeeld aan gezondheid, rijkdom, een relatie, succes, en probeert deze werkelijkheid geestelijk naar je toe te trekken.

Hier zien we een opvallende overeenkomst met bepaalde vormen van New Thought en Word of Faith. Het verschil zit vooral in de gebruikte taal. New Age spreekt bijvoorbeeld over "het universum." Word of Faith kan spreken over: "Gods geestelijke wetten." Maar wanneer de onderliggende gedachte wordt "Ik kan door mijn geloof, gedachten en woorden mijn gewenste werkelijkheid produceren," is de overeenkomst opmerkelijk.

Positief denken

New Age heeft ook veel invloed gehad op de moderne zelfhulpindustrie.

Daaruit komen ideeën voort over:

- positieve affirmaties;
- visualisatie;
- mindset;
- manifesteren;
- energie;
- persoonlijke groei.

Niet alles hiervan is verkeerd. Positief denken kan bijvoorbeeld psychologisch nuttig zijn. Het probleem ontstaat wanneer positief denken verandert in een geestelijke wet "Als ik maar positief genoeg denk, zal de werkelijkheid zich naar mijn gedachten voegen." Dat is iets heel anders. De Bijbel leert ons inderdaad onze gedachten te vernieuwen. Romeinen 12:2 spreekt over de vernieuwing van ons denken. Maar Paulus leert daar niet dat wij door onze gedachten de werkelijkheid kunnen creëren. Hij roept ons op om ons denken te laten veranderen zodat wij Gods wil leren onderscheiden. Dat is een belangrijk verschil.

Meditatie en mindfulness

Ook hier is onderscheid noodzakelijk. Het woord *meditatie* is op zichzelf niet on-Bijbels. De Bijbel roept bijvoorbeeld op om na te denken over Gods wet en Gods werken. Bijbelse meditatie betekent echter niet noodzakelijk je geest leegmaken. Het gaat eerder om je gedachten richten op God en Zijn Woord.

Veel oosterse meditatiepraktijken hebben een ander uitgangspunt, waarbij het doel bijvoorbeeld kan zijn om het denken stil te maken, het ego los te laten of een andere bewustzijnstoestand te bereiken. Dat betekent niet dat iedere vorm van mindfulness occult of New Age is. Maar een christen moet wel onderscheid maken tussen Bijbelse meditatie en spirituele technieken die uit andere religieuze tradities afkomstig zijn.

De techniek alleen bepaalt niet de theologie.

De vraag is Waar richt ik mijn aandacht op en wat verwacht ik dat deze praktijk geestelijk bewerkt?

Engelen, gidsen en spirituele wezens

Binnen New Age komen ook ideeën voor over:

- spirit guides;
- spirituele gidsen;
- engelen;
- overleden personen;
- hogere wezens;
- ascended masters.

Soms wordt contact gezocht met zulke entiteiten. Hier wordt de grens met occultisme duidelijker. De Bijbel waarschuwt juist tegen het zoeken van contact met geesten en waarzeggerij.

De christelijke boodschap is niet "Zoek de juiste geestelijke gids." maar "Zoek God."

Genezing en alternatieve spiritualiteit

New Age kent een enorme verscheidenheid aan alternatieve geneeswijzen en spirituele praktijken. Daarbij worden bijvoorbeeld begrippen gebruikt als:

- chakra's;
- aura's;
- energetische blokkades;
- kristallen;
- reiki;
- kosmische energie.

Opnieuw is onderscheid belangrijk. Een alternatieve behandeling is niet automatisch New Age en niet iedere niet-conventionele therapie is occult. Maar wanneer een praktijk uitgaat van een spirituele energie die via een behandelaar kan worden gestuurd of gemanipuleerd, is het verstandig om die praktijk niet zonder meer als christelijk te beschouwen.

Waarom kan New Age de kerk binnendringen?

Omdat New Age vaak niet binnenkomt als een openlijke aanval op het christendom. Het kan juist klinken als "God wil dat je je ware identiteit ontdekt." "Je moet leren luisteren naar je innerlijke stem." "Er zit meer in je dan je denkt." "Je moet je geestelijke bewustzijn ontwikkelen." "God wil je heel maken." "Je moet leren leven vanuit je geest."

Sommige van deze uitspraken kunnen zelfs volledig Bijbels bedoeld zijn. Het probleem zit daarom niet alleen in de woorden. Het gaat om de **betekenis achter de woorden**.

Een belangrijk onderscheid: identiteit

Hier ontstaat een interessante vergelijking. New Age zegt in verschillende vormen Ontdek wie je werkelijk bent. Het evangelie zegt Ontdek wie je bent in Christus.

Dat lijkt op elkaar, maar het uitgangspunt is totaal verschillend.

New Age zoekt de oplossing **in het zelf**. Het evangelie brengt de mens **naar Christus**.

New Age zegt "Ontwaak tot wie je werkelijk bent." Het evangelie zegt "Word met Christus verzoend."

New Age zegt "Ontdek je goddelijke potentieel." Het evangelie zegt: "Aanbid God."

New Age en het kruis

Misschien is dit wel het scherpste verschil.

New Age heeft weinig behoefte aan een evangelie waarin de mens werkelijk schuldig is voor God. Het kruis kan daarom worden herinterpreteerd als:

- symbool van liefde;
- voorbeeld van zelfopoffering;
- beeld van spirituele transformatie;
- overwinning van bewustzijn.

Maar het Bijbelse kruis is meer.

Aan het kruis draagt Christus onze zonden. Daar vindt verzoening plaats. Daar wordt Gods liefde zichtbaar, maar ook de ernst van de zonde.

Het kruis zegt niet "Ontdek dat je eigenlijk goddelijk bent." Het kruis zegt "**Christus is voor zondaren gestorven.**"

Dat is een fundamenteel ander evangelie.

New Age en christelijke spiritualiteit

Het grootste gevaar ontstaat misschien wanneer christenen proberen de twee werelden te combineren.

Dan krijg je bijvoorbeeld:

Jezus + manifestatie

gebed + kosmische energie

Heilige Geest + universele energie

Bijbel + spirit guides

christelijke meditatie + oosterse bewustzijnstechnieken

geloof + het universum laten leveren wat je verlangt

Op dat moment wordt het christelijk geloof niet noodzakelijk volledig verworpen. Het wordt **vermengd**. En juist vermenging kan bijzonder moeilijk te herkennen zijn.

Is alles wat "spiritueel" is verkeerd?

Nee. Dat zou denk ik een veel te eenvoudige conclusie zijn. Het christendom is zelf diep geestelijk. De Bijbel spreekt over:

- God;
- engelen;
- demonen;
- de Heilige Geest;
- gebed;
- wonderen;
- genezing;
- profetie;
- geestelijke strijd;
- bovennatuurlijke werkelijkheid.

Het probleem is dus niet spiritualiteit. Het probleem is een spiritualiteit die niet gebaseerd is op de openbaring van God in Christus en de Schrift. Christenen hoeven daarom niet minder geestelijk te worden. We moeten juist leren Bijbels geestelijk te zijn.

Hoe herken je New Age-invloeden?

Een eenvoudige toets kan helpen.

Wanneer iemand spreekt over spiritualiteit, vraag dan:

1. Wie is God?

Is God de persoonlijke Schepper en Heer? Of wordt God een soort universele energie?

2. Wie is Jezus?

Is Hij de unieke Zoon van God? Of één spirituele leraar onder velen?

3. Wat is het probleem van de mens?

Is het zonde? Of vooral onwetendheid en gebrek aan bewustzijn?

4. Wat is verlossing?

Is het verzoening met God door Christus? Of persoonlijke bewustwording?

5. Waar komt waarheid vandaan?

Uit Gods openbaring? Of uit mijn innerlijke ervaring?

6. Wie heeft de controle?

God? Of de mens die door bewustzijn, gedachten en geestelijke technieken zijn werkelijkheid probeert te beïnvloeden?

Deze vragen leggen vaak snel bloot vanuit welk wereldbeeld een bepaalde boodschap afkomstig is.

Het verschil in één zin

Misschien kunnen we het verschil tussen New Age en christelijk geloof uiteindelijk zo samenvatten:

New Age zegt: "Ontdek de goddelijke werkelijkheid in jezelf."

Het evangelie zegt: "Verzoen je met God door Jezus Christus."

Dat zijn twee totaal verschillende boodschappen. De eerste begint bij de mens. De tweede begint bij God.

Tot slot

De kerk hoeft niet bang te zijn voor New Age. Maar zij moet wel onderscheidingsvermogen hebben. Niet alles wat modern, positief, spiritueel, therapeutisch of aantrekkelijk klinkt, is daarom ook Bijbels. Paulus waarschuwde de gemeente in Kolosse:

"Pas op dat niemand jullie meesleept door holle en misleidende theorieën die gebaseerd zijn op menselijke tradities en op de machten van de wereld, maar niet op Christus." Kolossenzen 2:8

Dat is een actuele waarschuwing. Want de grootste bedreiging voor de kerk is niet altijd een openlijke ontkenning van Christus. Soms is het veel subtieler. Christus blijft genoemd worden. De Bijbel blijft op tafel liggen. Er wordt over geloof gesproken. Er wordt gebeden. Er wordt zelfs over de Heilige Geest gesproken. Maar ondertussen is het onderliggende wereldbeeld veranderd.

En daarom moeten we niet alleen vragen "**Wat wordt hier gezegd?**" maar ook "**Vanuit welk wereldbeeld wordt dit gezegd?**"

Want wanneer de kerk haar denken niet voortdurend laat vormen door Christus en de Schrift, zal de cultuur uiteindelijk haar denken voor haar gaan vormen.